

آیین نامه اجرایی شناسه های کالا و رهگیری کالا موضوع ماده (۱۳) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز^۱

مصوب ۱۳۹۵/۰۶/۱۷ هیات وزیران

ماده ۱- در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

الف- قانون: قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز- مصوب ۱۳۹۲ و اصلاحات بعدی آن.

ب- ستاد: ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز موضوع ماده (۳) قانون.

پ- وزارت: وزارت صنعت، معدن و تجارت.

ت- نظام ملی: نظام ملی طبقه بندی کالا و خدمات شناسه کالا و خدمات، موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۵۹۶/ت/۳۷۱۷۹ ک مورخ

۱۳۸۶/۰۲/۱۱ که صرفاً به منظور تهیه شناسنامه کالا و طبقه بندی کالاها مورد بهره برداری قرار می گیرد.

ث- عناصر توصیفی کالا: عناصر و خصوصیات ماهوی و شکلی کالا (فیلدهای توصیفی) از قبیل جنس، نوع، رنگ، ابعاد، وزن، طرح، مدل، تولیدکننده، کشور سازنده، نام تجاری و نوع کاربری آن که در تشریح تجاری کالا مؤثر می باشند.

تبصره - وزارت موظف است عناصر توصیفی کالا را با همکاری ستاد، گمرک جمهوری اسلامی ایران و حسب مورد دستگاه هایی که بر طبق قوانین در قبال تولید، واردات، حمل و نگهداری و عرضه کالا دارای وظایف و اختیاراتی هستند، تعیین نماید.

ج- شناسنامه کالا: مجموعه ای از عناصر توصیفی کالا که جهت توصیف مشخصات و ایجاد برداشت مشترک از هر قلم کالا در چارچوب همسان تجمیع می شوند و شناسه کالا، شناسه یکتای این مجموعه از اطلاعات است.

تبصره - بخشی از اقلام اطلاعاتی در شناسنامه کالا به سایر طبقه بندی ها از قبیل سامانه هماهنگ شده (HS) طبق تعریف بند (ژ) ماده (۱) قانون امور گمرکی- مصوب ۱۳۹۰-، استاندارد بین المللی طبقه بندی فعالیت های اقتصادی (ISIC)، طبقه بندی محوری محصول (CPC) و سامانه جهانی نام گذاری تجهیزات پزشکی (UMDNS)، طبقه بندی استاندارد تجارت بین المللی (SITC) و همچنین سامانه ثبت شناسه شیء (OID) اختصاص دارد.

چ- زنجیره تأمین: کلیه اشخاصی که پس از تولید یا واردات کالا تا تحویل آن به مصرف کننده نهایی در امر خرید، فروش، حمل و نگهداری کالا فعالیت نموده و مطابق ضوابط این آیین نامه مسئول انجام بخشی از فعالیت های مرتبط با رهگیری کالا هستند.

ماده ۲- وزارت موظف است:

الف- حسب مورد با همکاری دستگاه های تخصصی مربوط و بهره گیری از اطلاعات نظام ملی نسبت به تهیه شناسنامه کالا و تخصیص شناسه برای تمامی کالاها بر اساس اولویت ها و زمانبندی مقرر در ماده (۳) این آیین نامه اقدام نموده و نظام جامع طبقه بندی کالا را تشکیل دهد.

۱- هیات وزیران در جلسه مورخ ۱۳۹۵/۰۶/۱۷ به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و با همکاری ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز و دستگاه های اجرایی عضو آن و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و تبصره (۳) ماده (۱۳) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲ و اصلاحات بعدی آن، آیین نامه اجرایی شناسه های کالا و رهگیری کالا موضوع ماده یاد شده را به تصویب رساند. (مندرج در روزنامه رسمی شماره ۲۰۸۳۶-۲۸/۰۶/۱۳۹۵)

تبصره ۱- فرآیند اجرایی تهیه شناسنامه کالا باید به نحوی باشد که عناصر شناسنامه های تولید شده تحت عنوان پروژه ایران کد موضوع قوانین و مقررات مربوط، قابل استفاده در طرح جدید باشد.

تبصره ۲- تکمیل محتوای عناصر شناسنامه کالا توسط مشمولین طرح انجام می شود.

ب- امکان ثبت اطلاعات شناسنامه کالا و دریافت شناسه کالا را در سامانه جامع تجارت فراهم نماید.

ماده ۳- تهیه شناسنامه و تخصیص شناسه کالا طبق اولویت ها و زمان بندی زیر انجام می شود:

ردیف	گروه های کالایی	مهلت تهیه شناسنامه و تخصیص شناسه کالا
الف	۱- دارو (اعم از انسانی و حیوانی)، مکمل های دارویی و غذایی، ملزومات و تجهیزات پزشکی، فرآورده های آرایشی و بهداشتی، مواد خوراکی و آشامیدنی، فرآورده های زیستی (بیولوژیک). ۲- تلفن همراه و سایر تجهیزات ارتباطی با قابلیت نصب سیم کارت ۳- دخانیات	دو ماه پس از ابلاغ این آیین نامه
ب	لوازم خانگی برقی با اولویت تلویزیون، یخچال، فریزر، کولر گازی و اسپیلت، ماشین لباس شویی و ظرف شویی، مایکرو و جارو برقی قطعات مصرفی و بدکی وسایل نقلیه فرآورده ها و مشتقات نفتی و گازی و پتروشیمیایی طلا، اعم از شمش و مسکوکات و مصنوعات زینتی منسوجات و پوشاک اسباب بازی دام زنده، گوشت سفید و قرمز	چهار ماه پس از ابلاغ این آیین نامه
پ	محصولات اساسی کشاورزی محدود به گندم، برنج، جو، ذرت، دانه های روغنی، چای، کنجاله، روغن، شکر و کود شیمیایی، سموم و بذرها و سایر گروه های کالایی	شش ماه پس از ابلاغ این آیین نامه، مصادیق سایر گروه های کالاهایی در مقاطع شش ماهه پس از ابلاغ این آیین نامه به پیشنهاد وزارت و دریافت نظرات ستاد و حسب مورد دستگاه های ذی ربط تعیین می گردد. به گونه ای که ظرف سه سال تمامی کالاهای موجود شناسه دار و ابلاغ شوند.

ماده ۴- به محض آماده شدن شناسنامه کالا و بستر تخصیص شناسه کالا مراتب از سوی وزارت ابلاغ و دستگاه های ذی ربط مکلفند ظرف سه ماه نسبت به اجرای آن اقدام کنند.

ماده ۵- مشمولین دریافت شناسه کالا اعم از واردکنندگان و تولید کنندگان موظفند براساس اولویت ها و زمان بندی مقرر در ماده (۳) این آیین نامه و در چارچوب آیین نامه اجرایی مواد (۵) و (۶) قانون موضوع تصویب نامه شماره ۴۶۴۴۳/ت/۵۱۵۵۹هـ- مورخ ۱۳۹۵/۰۴/۲۳، نسبت به تکمیل اطلاعات شناسنامه کالاهای خود در سامانه جامع تجارت و دریافت گواهی الکترونیکی شناسه کالا اقدام نمایند.

تبصره- در مواردی که کالا دارای شناسه کالای بین المللی از جمله «شماره جهانی قلم تجاری (GTIN)» باشد، ضمن تهیه شناسنامه کالا، این شناسه یا شناسه ها به عنوان شناسه کالا استفاده می شود.

ماده ۶- اگر کالا به صورت بخشی از یک بسته کالایی قرار گیرد، مشمول ترتیبات مندرج در این آیین نامه می باشد.

ماده ۷- نحوه دریافت شناسه کالا برای کالاهای موجود در بازارها و انبارهای کشور که تا تاریخ لازم الاجرا شدن این آیین نامه تولید یا وارد کشور شده و توسط تولیدکنندگان، توزیع کنندگان، فروشندگان و یا سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی و امثال آن توزیع، نگهداری یا عرضه می‌شوند، طبق دستورالعملی است که ظرف یک ماه از تاریخ لازم الاجرا شدن این آیین نامه توسط کارگروه موضوع تبصره ماده (۱۱) این آیین نامه تصویب می‌شود.

ماده ۸- یک ماه پس از لازم الاجرا شدن شناسه کالا، گمرک جمهوری اسلامی ایران موظف است نسبت به دریافت و ثبت گواهی‌ها و شماره شناسه کالا از سامانه جامع تجارت اقدام و مطابق قوانین عمل نماید.

ماده ۹- تمامی دستگاه‌های موضوع بند (ب) ماده (۱) قانون برگزاری مناقصات - مصوب ۱۳۸۳ - موظفند خریدهای خود را بر اساس شناسه کالا انجام دهند.

تبصره- وزارت موظف است امکان ثبت این معاملات را در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) بر اساس شناسه کالا فراهم نماید.

ماده ۱۰- به منظور تعیین مصادیق شناسه‌های کالا و تطبیق نظامهای طبقه‌بندی‌های کالا، وزارت با همکاری گمرک جمهوری اسلامی ایران، ستاد و دستگاه تخصصی مربوط، ساختار شناسه کالای موجود در سامانه شناسه کالا و شناسه‌های مورد استفاده در گمرک جمهوری اسلامی ایران و سایر دستگاه‌ها را بررسی و مطابقت می‌نماید.

ماده ۱۱- گروه‌های کالایی موضوع ماده (۳) این آیین نامه ظرف یک سال پس از ابلاغ هر گروه براساس ماده مذکور، مشمول اجرای طرح شناسه رهگیری می‌شود.

تبصره- به تفکیک هر گروه کالایی کارگروهی متشکل از نمایندگان تام‌الاختیار وزارت و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، ستاد، گمرک جمهوری اسلامی ایران و سایر دستگاه‌های مرتبط با آن گروه کالایی به ریاست وزارت تشکیل و دستورالعمل اجرایی از جمله ساختار شناسه رهگیری، نحوه همکاری و اشتراک‌گذاری دستگاه‌ها، روش شناسه‌گذاری و چگونگی تخصیص نیازهای فنی هر دستگاه، نحوه استعلام، شیوه پاسخگویی به استعلامات مردمی و دستگاه‌های نظارتی و زنجیره تأمین در خصوص هر گروه کالایی و همچنین سطح دسترسی به اطلاعات شناسه رهگیری برای استعلام کنندگان تصویب و ابلاغ می‌گردد.

ماده ۱۲- وزارت موظف است امکان ثبت شناسه رهگیری و دریافت گواهی الکترونیکی را در سامانه جامع تجارت فراهم نماید و یکتا بودن شناسه‌های رهگیری را در سطح تمامی کالاهای مشمول تضمین نماید.

ماده ۱۳- واردکنندگان و تولیدکنندگان کالاهای مشمول موظفند طبق زمان بندی و اولویت بندی‌ها و بر اساس ضوابط اعلامی کارگروه موضوع تبصره ماده (۱۱) این آیین نامه نسبت به ایجاد شناسه‌های رهگیری کالاهای خود اقدام و در سامانه جامع تجارت ثبت نموده و گواهی الکترونیکی دریافت نمایند. واردکنندگان و تولیدکنندگان مذکور می‌توانند به جای ایجاد شناسه رهگیری توسط خود، از شناسه‌هایی که توسط سامانه جامع تجارت ایجاد می‌شود، استفاده نمایند.

تبصره- ایجاد و تخصیص شناسه رهگیری برای کالاهای موضوع مواد (۵۵) و (۵۶) قانون که مشمول این آیین نامه قرار گیرند و همچنین چگونگی نصب یا درج آن بر روی کالاهای مذکور، طبق دستورالعمل ابلاغی کارگروه موضوع تبصره ماده (۱۱) این آیین نامه خواهد بود.

ماده ۱۴- تعیین تکلیف کالاهای موجود در بازارها و انبارهای کشور که قبل از تاریخ شمول، تولید یا وارد کشور شده اند و نحوه تخصیص شناسه رهگیری به آنها طبق دستورالعمل ابلاغی کارگروه موضوع تبصره ماده (۱۱) این آیین‌نامه خواهد بود.

ماده ۱۵- وزارت موظف است سامانه رهگیری کالا را به صورت یکپارچه با سامانه جامع تجارت ایجاد و راه اندازی نماید. این سامانه باید به گونه ای طراحی و اجرا گردد که حسب مورد قابلیت ثبت یا دریافت اطلاعات تولید، واردات، صادرات، حمل، انبارش، فروش و اسقاط کالا از سامانه های مربوط را داشته باشد و بتواند در خصوص اطلاعات کالا و رهگیری مکانی و مالکیتی، به استعلام‌های خریداران، اعضای زنجیره تأمین، دستگاه های کاشف و بازرسان در هر نقطه از زنجیره تأمین در داخل کشور به صورت متمرکز پاسخ دهد.

ماده ۱۶- رهگیری کالاهای مشمول از بدو ورود یا تولید تا سطح عرضه، مطابق ترتیبات زیر توسط وزارت و با همکاری سایر دستگاه های اجرایی و به صورت هماهنگ با سامانه های موضوع آیین نامه اجرایی مواد (۵) و (۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز صورت می‌پذیرد:

الف- گمرک جمهوری اسلامی ایران موظف است قبل از ترخیص کالاهای تجاری مشمول، نسبت به دریافت گواهی الکترونیکی و شناسه های رهگیری از سامانه جامع تجارت اقدام و مطابق قوانین عمل کند.

ب- واردکنندگان و تولید کنندگان کالاهای مشمول موظفند هنگام حمل کالا از مبادی گمرکی یا تولیدی، اطلاعات شناسه های رهگیری مربوط را که در سامانه جامع تجارت ثبت شده در اختیار شرکت های حمل و نقل قرار دهند و همچنین موظفند طبق ضوابط اعلامی کارگروه موضوع تبصره ماده (۱۱) این آیین نامه، نسبت به نصب یا درج شناسه اقدام نمایند.

پ- دستگاه‌های متولی سامانه های حمل و نقل موظفند در خصوص حمل کالاهای مشمول، ثبت شناسه های رهگیری از سوی شرکت های حمل و نقل را در سامانه حمل و نقل مربوط الزامی نموده و قبل از صدور اسناد حمل، از سامانه رهگیری کالا استعلام سیستمی نمایند و از صدور اسناد حمل برای مواردی که مورد تأیید سامانه رهگیری نیست، خودداری نمایند.

تبصره ۱- شرکت های حمل و نقل موظفند برای حمل کالاهای مشمول، شناسه های رهگیری در سطح بسته بندی اظهار شده توسط متقاضی را از متقاضیان حمل دریافت نموده و در سامانه جامع حمل و نقل مربوط ثبت نمایند و از حمل محموله هایی که شناسه رهگیری ندارند، خودداری نمایند.

تبصره ۲- اشخاصی که مستقلاً به حمل و نقل درون شهری و بین شهری کالا مبادرت می نمایند موظفند نسبت به دریافت بارنامه از شرکت های حمل و نقل یا سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای اقدام نمایند.

ت- وزارت موظف است در خصوص انبارش کالاهای مشمول، ثبت شناسه های رهگیری در سطح بسته بندی اظهار شده توسط متقاضی را در سامانه جامع انبارها الزامی نموده و قبل از صدور قبض انبار، از سامانه رهگیری استعلام سیستمی نماید و از صدور قبض انبار برای مواردی که مورد تأیید سامانه رهگیری نیست، خودداری نمایند.

تبصره- انباردارها به استثنای اماکن گمرکی در خصوص کالاهای وارداتی، موظفند برای انبارش کالاهای مشمول، شناسه های رهگیری در سطح بسته بندی اظهار شده توسط متقاضی را از متقاضیان انبارش دریافت نموده و در سامانه جامع انبارها ثبت نمایند و از انبارش کالاهایی که شناسه رهگیری ندارند، خودداری نمایند.

ث- وزارت موظف است در سامانه جامع تجارت امکان انتقال مالکیت کالاها بر اساس شناسه های رهگیری را فراهم نماید.

تبصره- هرگونه انتقال مالکیت کالاهای مشمول طرح باید توسط سامانه های مربوط به همراه شماره شناسه رهگیری کالا ثبت شده و برای سامانه رهگیری از طریق سامانه جامع تجارت ارسال شود.

ماده ۱۷- اعضای زنجیره تأمین و خریداران کالاهای مشمول و همچنین مأموران دستگاه های کاشف موضوع ماده (۳۶) قانون می توانند شناسه رهگیری کالا را از سامانه رهگیری استعلام نمایند. سامانه رهگیری در پاسخ، مشخصات ماهیت کالا، مالکیت و موقعیت ثبت شده در سامانه را اعلام می نماید. هر گونه مغایرت بین اطلاعات استعلام با مشخصات کالا نشان دهنده احتمال قاچاق، تقلبی یا فاقد مجوز بودن کالای مربوط است.

تبصره- وزارت موظف است امکان ثبت مغایرت را در سامانه رهگیری فراهم نموده و مغایرت های ثبت شده را برای سامانه شناسایی کالای قاچاق به صورت سیستمی ارسال نماید. دستگاه های کاشف موظفند با بررسی این اطلاعات نسبت به شناسایی مراکز عرضه و فروش کالاهای قاچاق و فاقد مجوزهای قانونی اقدام نمایند.

ماده ۱۸- نصب شناسه رهگیری می تواند به صورت چاپ شناسه و یا الصاق برچسب فیزیکی و یا الکترونیکی و امثال آن صورت پذیرد. نصب شناسه رهگیری برای کالاهای داخلی می تواند توسط تولید کننده داخلی و برای کالاهای خارجی توسط تولید کننده خارجی در کشور مبدأ و یا وارد کننده صورت پذیرد. متناسب با نوع کالا و بسته بندی آن، نصب شناسه رهگیری می تواند بر روی کالا و یا بسته بندی آن صورت پذیرد. به منظور تخصیص نیازهای فنی هر دستگاه در نصب شناسه، دستگاه تخصصی مربوط متناسب با نوع کالا و نیازهای فنی، روش نصب شناسه را پیشنهاد می دهد تا طی دستورالعملی که به تصویب کارگروه موضوع تبصره ماده (۱۱) این آیین نامه می رسد، ابلاغ شود.

ماده ۱۹- فرآیندهای ثبت شناسه ها، تخصیص نام کاربری و رمز عبور، انتقال مالکیت، پاسخ استعلام شناسه ها و گواهی ها و سایر فعالیت های مذکور در این آیین نامه در سامانه جامع تجارت و دیگر سامانه های مرتبط به صورت رایگان می باشد.

ماده ۲۰- وزارت مسئول اجرای این آیین نامه بوده و موظف است روند اجرای آن را سالانه به ستاد و هیئت وزیران گزارش کند.

معاون اول رییس جمهور - اسحاق جهانگیری